

Latvijas Pašvaldību savienības 30. kongress

Mīti un Realitāte izglītībā

LIGITA GINTERE

Izglītības un kultūras komitejas vadītāja

2019.gada 17.maijā

MĪTI IZGLĪTĪBĀ

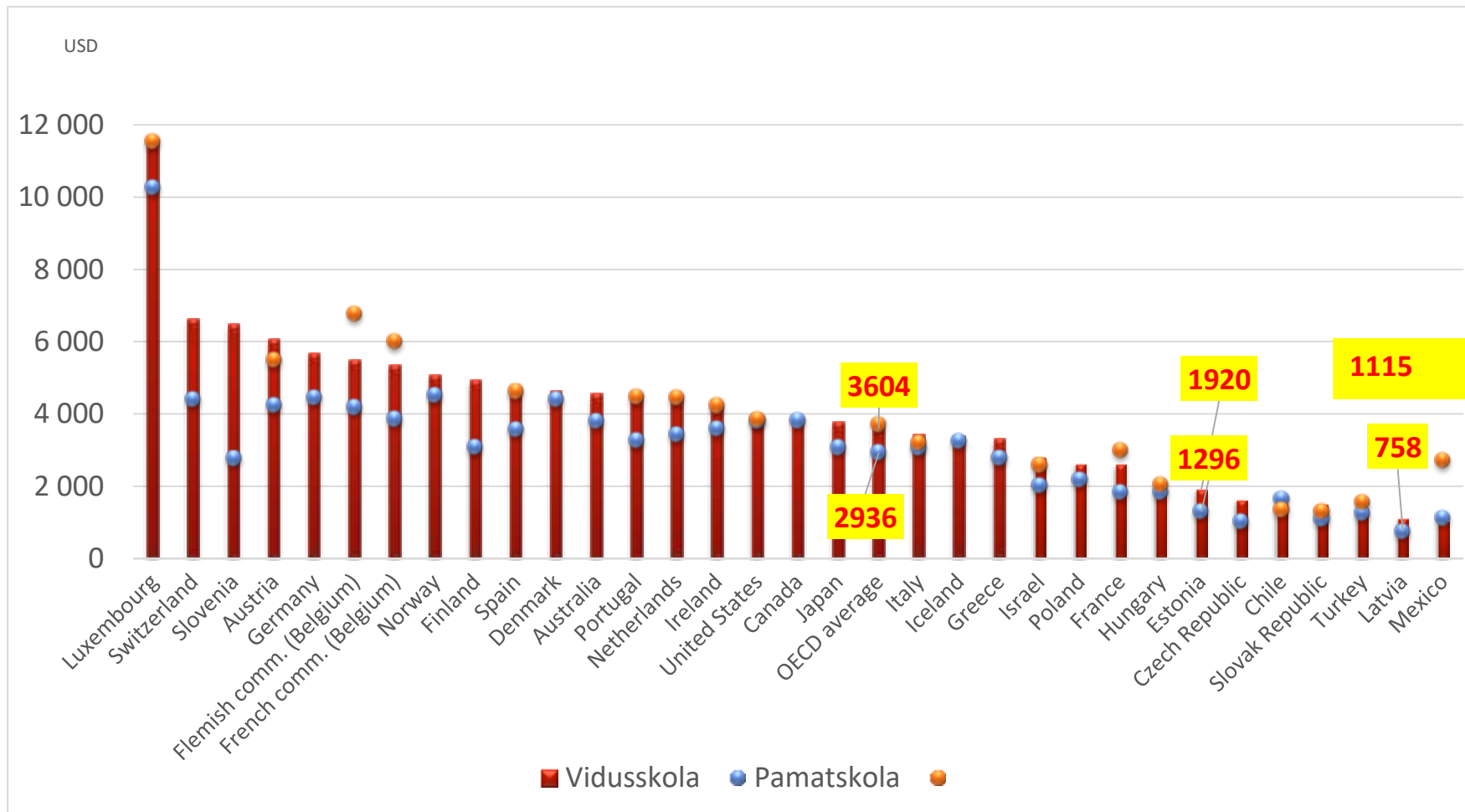
1. Izglītība ir pārfinansēta
2. Pašvaldības neko nedara, lai sakārtotu skolu tīklu
3. Skolās tiek uzturēts nepamatoti liels skaits pedagogu

MĪTS - Sena tautas teika par dieviem, varoņiem, pasaules izcelšanos, dabas un sabiedrības parādībām, **Izdomājums**;
– Tēlainis vēstījums par pasaules, cilvēka, sabiedrības un dabas parādību izcelšanos un darbības principiem; senākais pasaules izpratnes veids; **mūsdienās izmanto iesakņojušos apgalvojumu apzīmēšanai.**

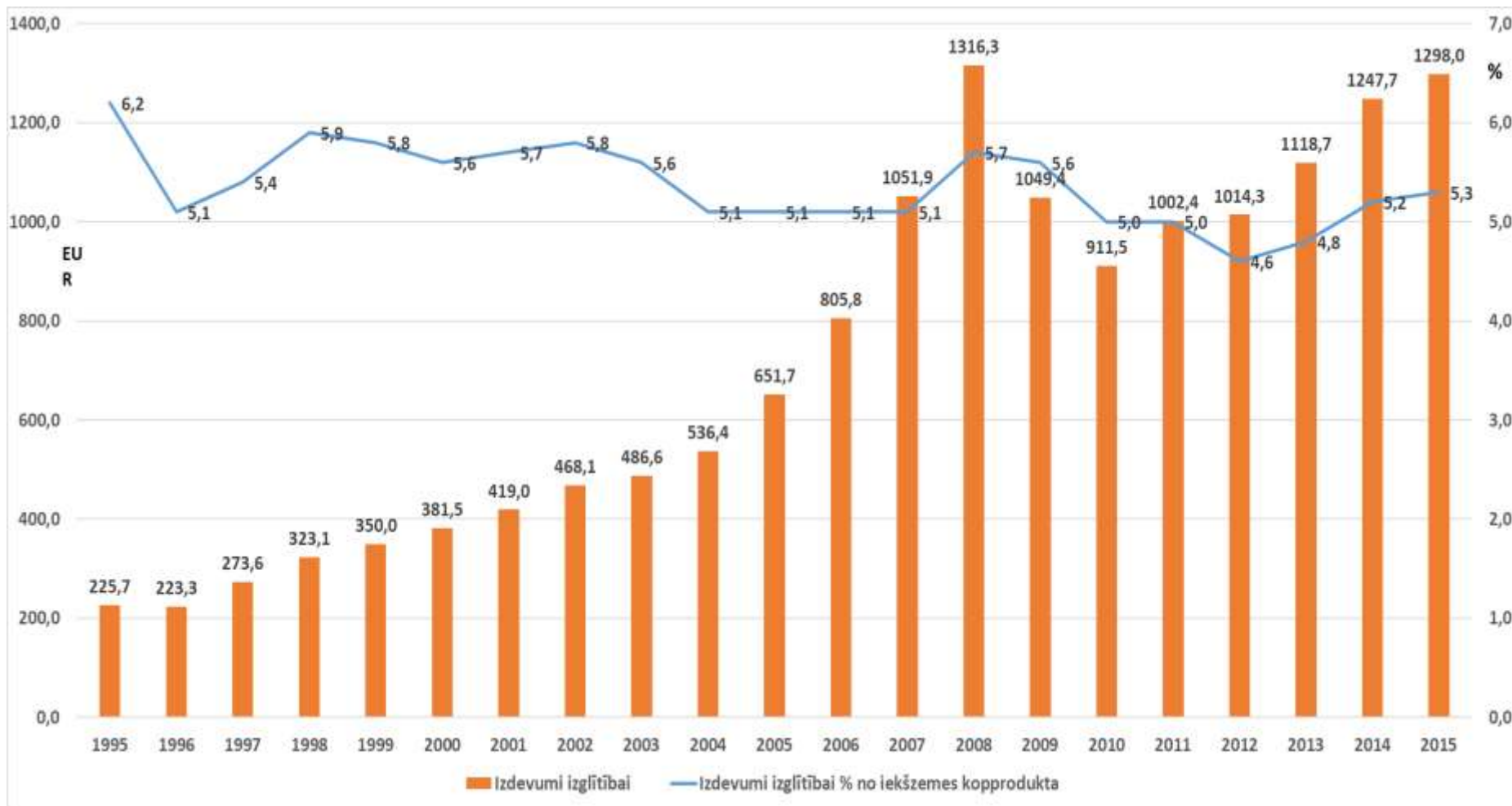
1.MĪTS. Izglītība ir pārfinansēta

Ikgadējās izmaksas uz vienu izglītojamo USD

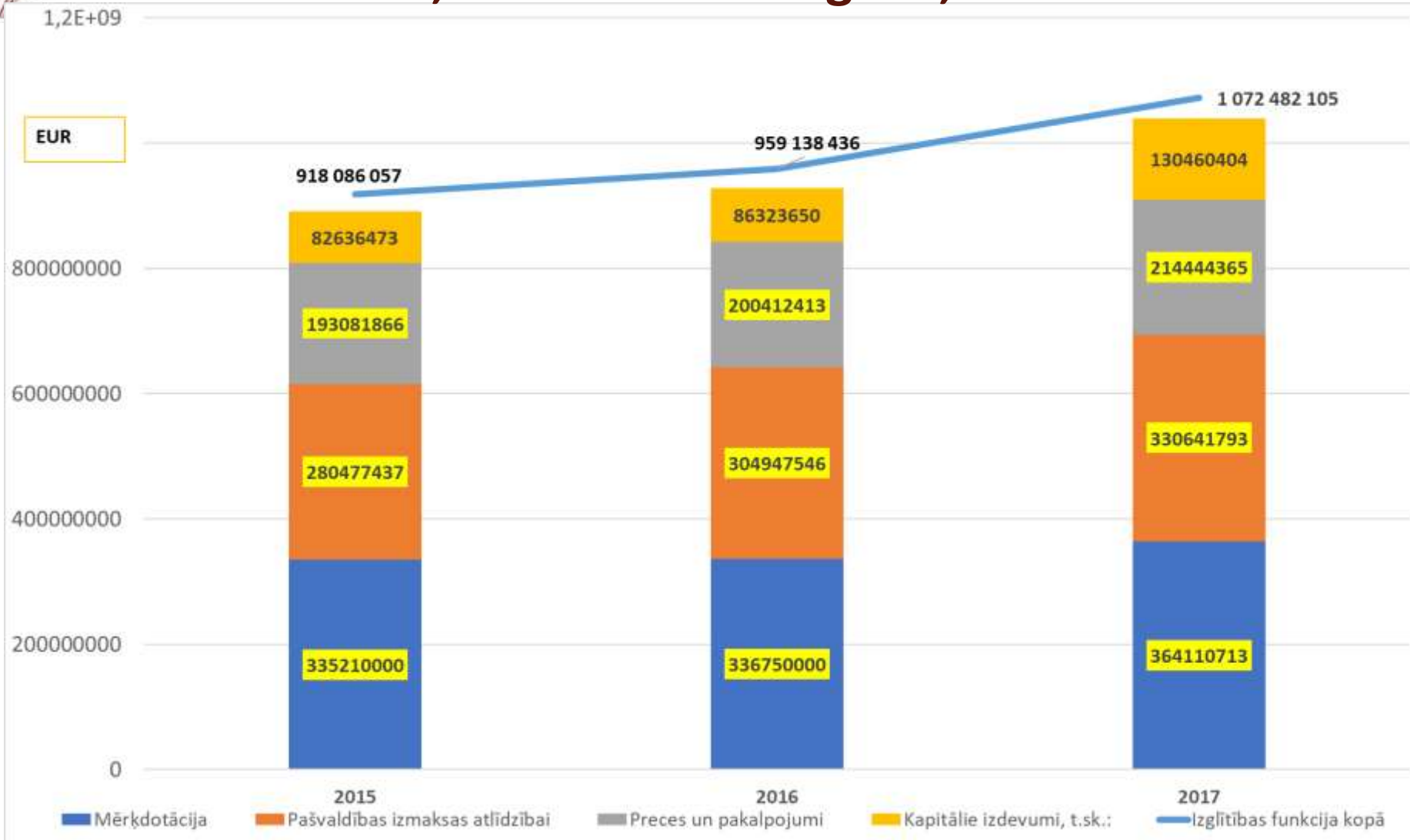

Kopējās izmaksas izglītībai % no IKP no 1995.gada līdz 2015.gadam - 2019.gadā 5,5% no IKP

Pašvaldību izdevumi izglītības funkcijai 2015.; 2016. un 2017.gadā, *EURO*

Avots: Valsts kases dati

Nepārtraukti palielinās slogs pašvaldību budžetam

Informācija par tarifcēto pašvaldības finansējuma apjomu izglītības iestādēs papildus IZM mērķdotācijām EUR

Interešu izglītības finansējums	Pirmsskolu finansējums	Profesionālās ievirzes finansējums	Atbalsts personāla finansējums	Vispārējo un profesionālo skolu finansējums
459 532	5 671 261	775 967	69 951	1 516 890

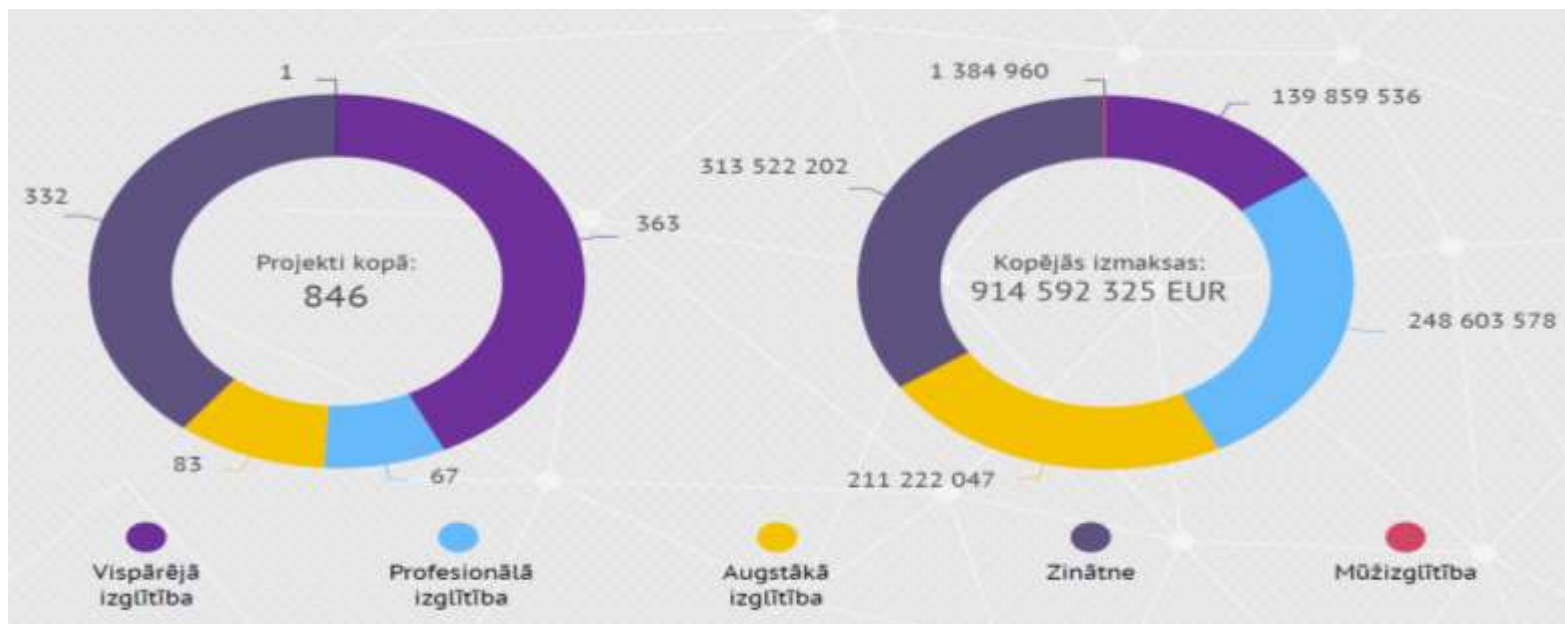
Izmaksas kopā pašvaldībām vienā mēnesī 8 493 600 EUR -
gadā **101 923 200 EUR**

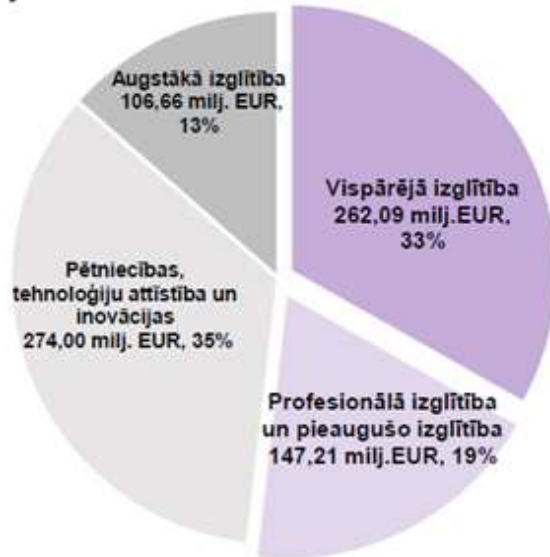
2007.–2013. gada periodā ES struktūrfondi vispārējai izglītībai (kapitālieguldījumi):

- Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nostiprināšanai – 114 projekti **35 024 019 EUR**;
- Speciālās izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošana - 44 projekti **9 172 069 EUR**;
- Izglītības iestāžu informatizācija -113 projekti **15 684 636 EUR**;
- Vispārējās izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošana izglītojamajiem ar funkcionāliem traucējumiem 31 projekts

4 935 438 EUR – Kopā kapitālieguldījumi 64 816 162 EUR

2014.-2020. gada periodā ES struktūrfondi vispārējai izglītībai – 262,09 milj.EUR

SAM 8.1.2. Uzlabot vispārējās izglītības iestāžu mācību vidi
138,39 milj. euro

IEGULDĪJUMI lielajās pilsētās un Reģionālās attīstības centriem

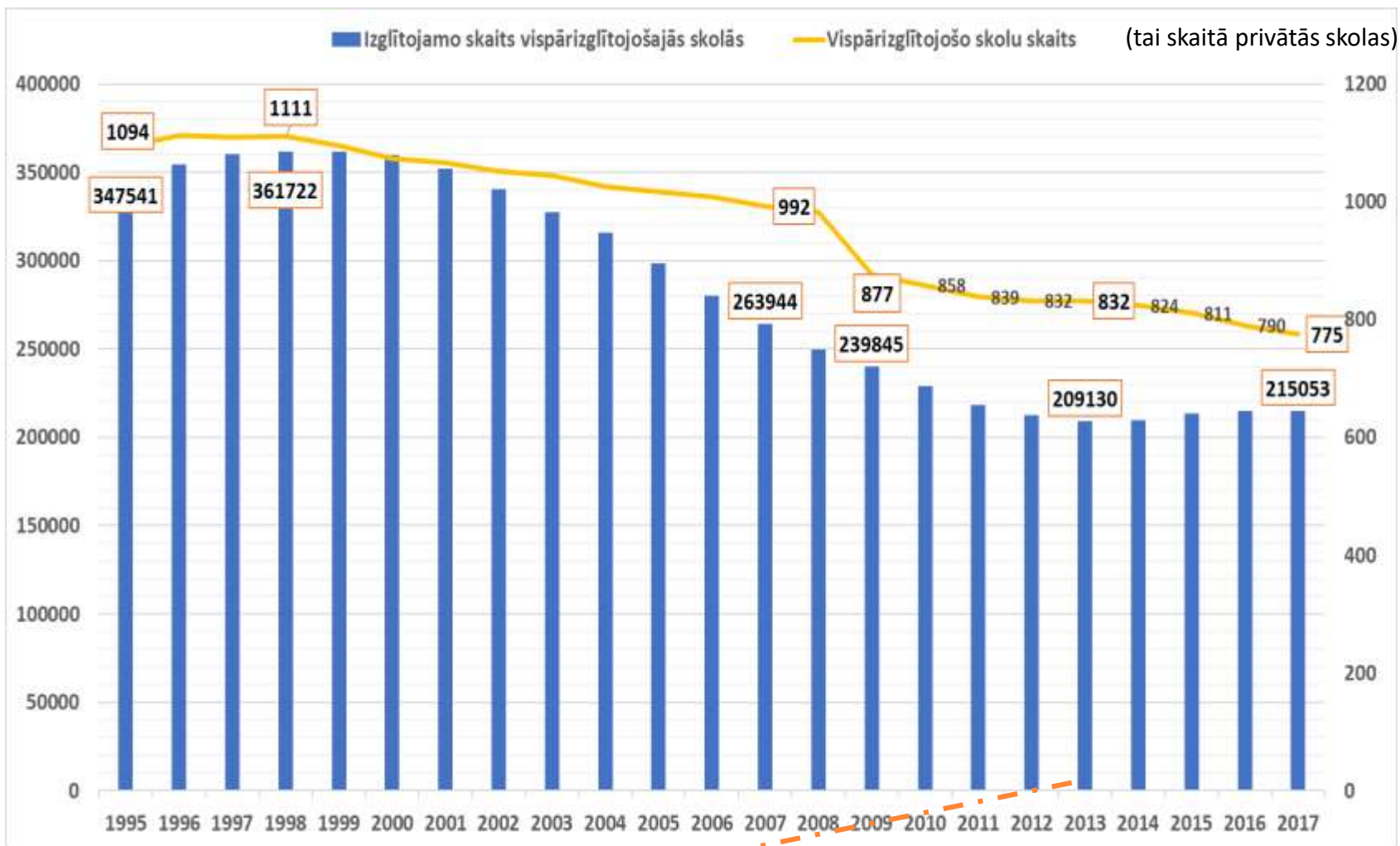
Eiropas Sociālais fonds - 238 500 493 euro

Eiropas Reģionālās attīstības fonds – 551 456 166

REALITĀTE – tiek modernizētas skolas un to infrastruktūra; pieaug uzturēšanas izmaksas (aug cenas kurināmajam, elektroenerģija, atalgojums tehniskajam personālam u.c.)

2. MĪTS. Pašvaldības neko nedara, lai sakārtotu skolu tīklu

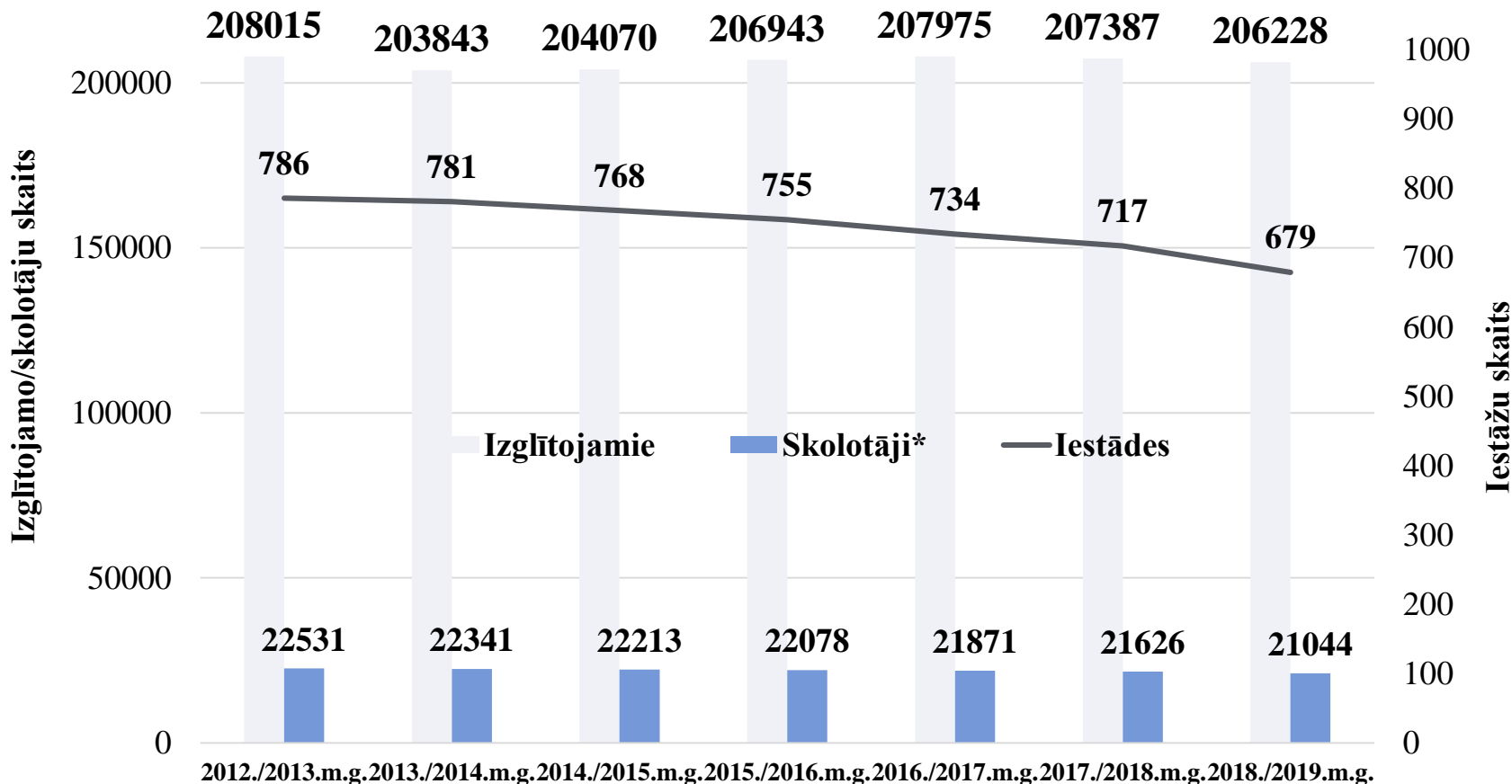
Vispārizglītojošo skolu skaits un izglītojamo skaita izmaiņas

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Izbraucis no valsts	7915	9716	12218	12948	12965	13803	12801

Pašvaldību vispārējās pamata un vidējās izglītības iestāžu, skolotāju un izglītojamo skaits 2012./2013.m.g.–2018./2019.m.g.

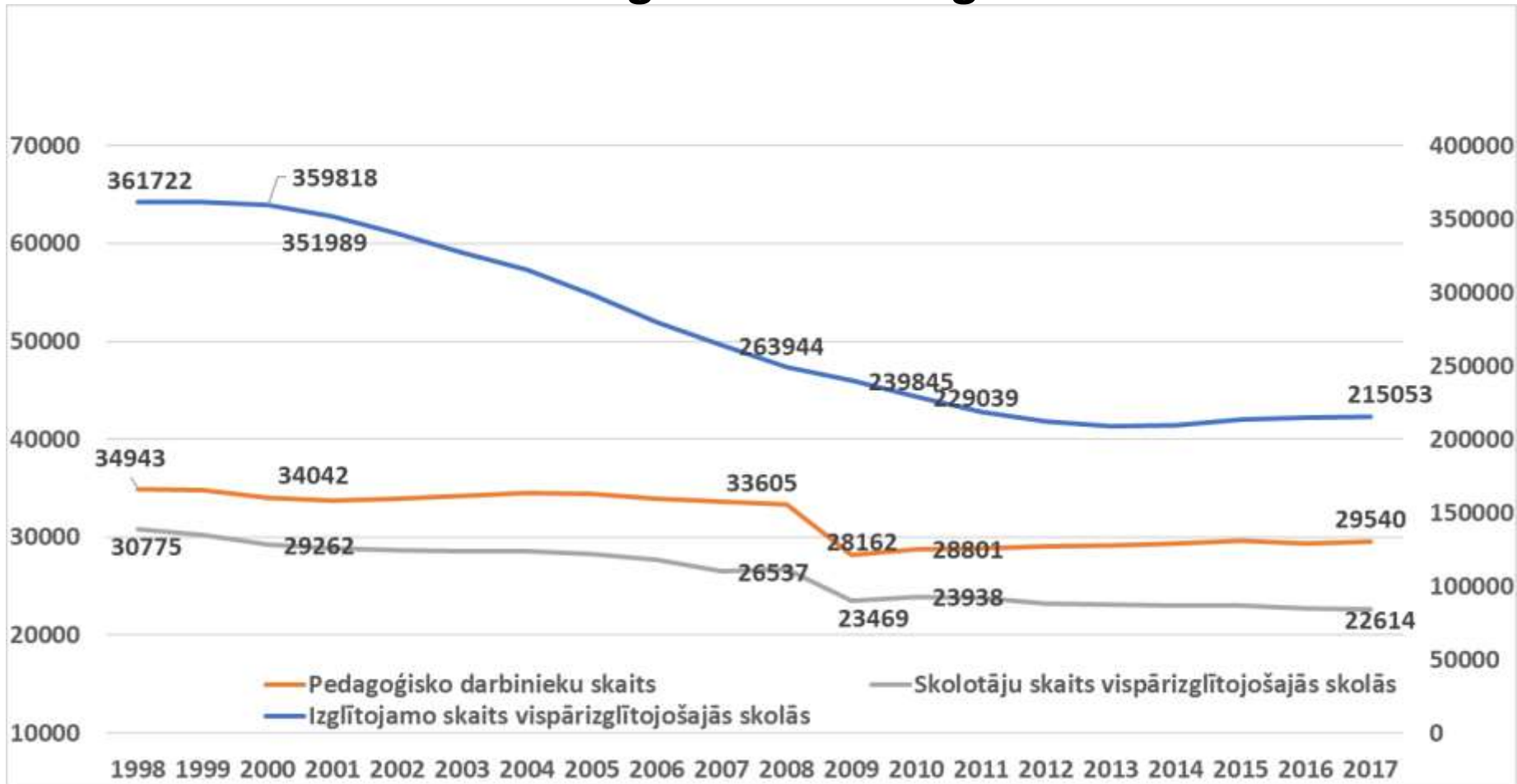

*Viens skolotājs (unikālais personas kods) uzrādās vairākas reizes, ja strādā vairākās izglītības iestādēs.

Avots: IZM dati

3. MĪTS. Skolās tiek uzturēts nepamatoti liels skaits pedagogu

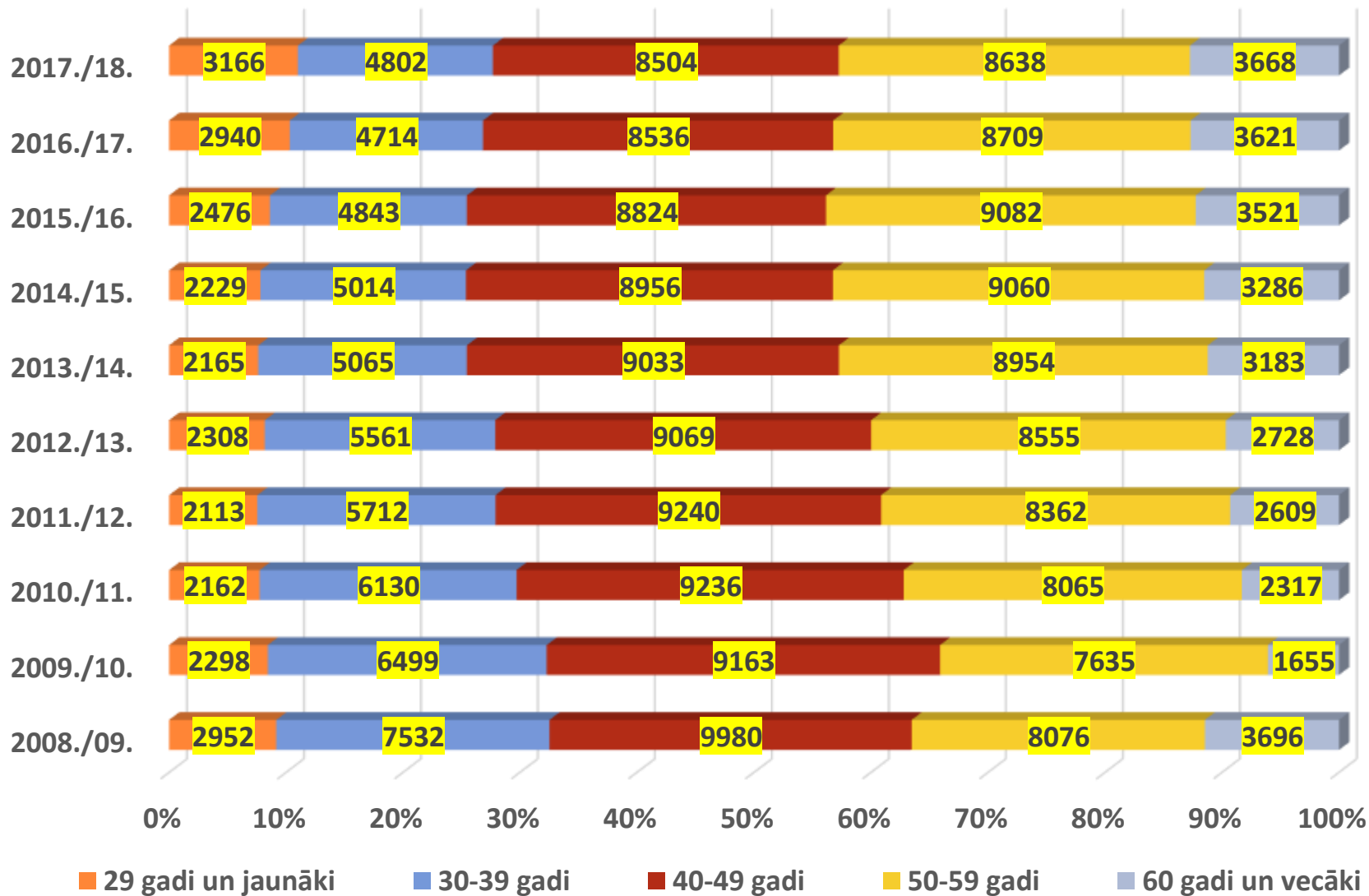
Skolotāju, pedagogisko darbinieku un izglītojamo skaita izmaiņas no 1998.gada līdz 2017.gadam

Avots: CSP

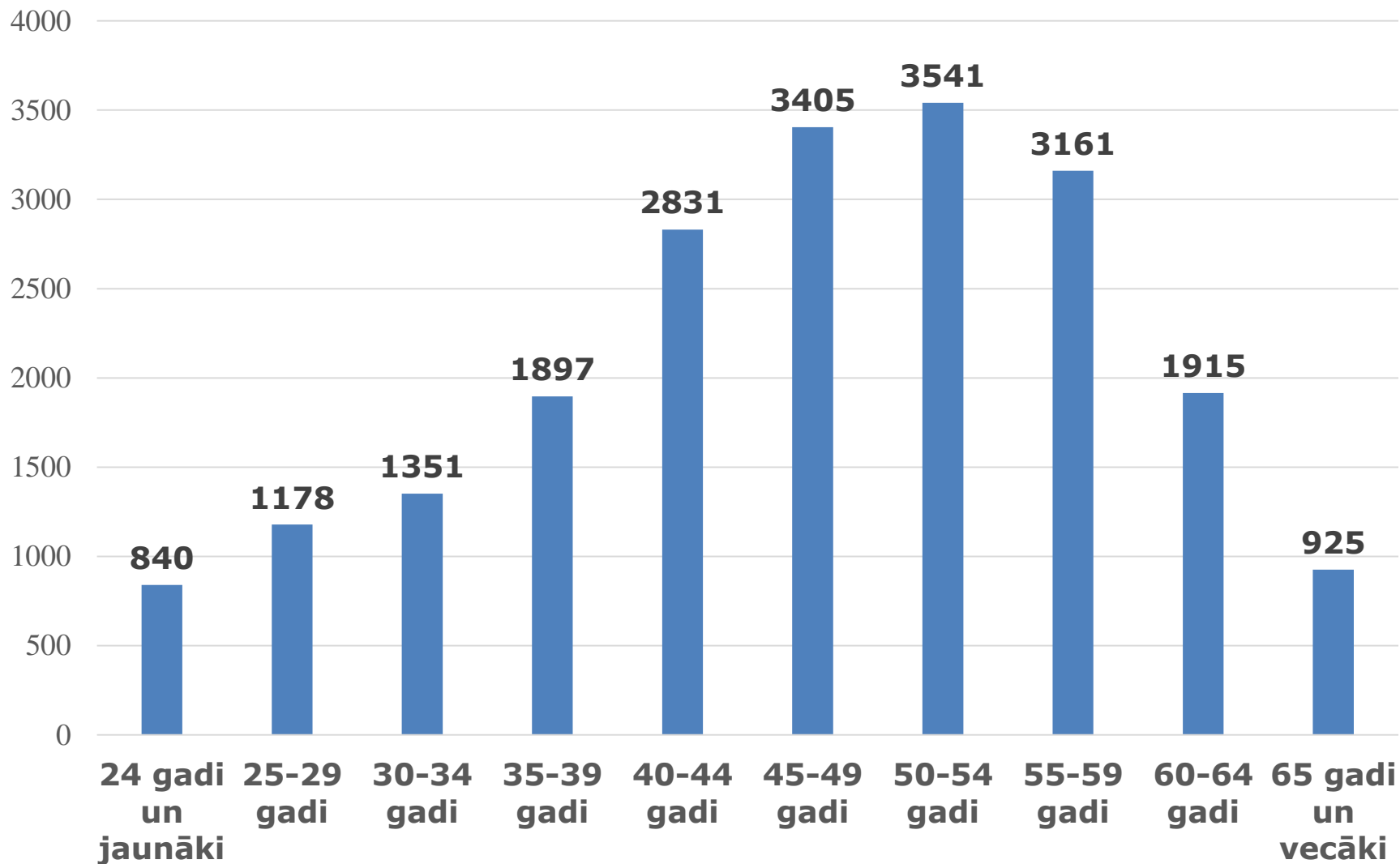

Pedagogu vecumstruktūras izmaiņas 2008./2009.m.g. līdz 2017./2018.m.g.

Pedagogu vecumstruktūra 2018.m.g./ 2019.m.g.

Avots: IZM dati

Realitāte

Nozīmīgākās pārmaiņas izglītības iestādēs:

- Jaunā mācību satura ieviešana
- Pāreja uz mācībām valsts valodā
- Iekļaujošā izglītība.

- Jau šobrīd trūkst pedagogi;
- Daļa pedagogu nejūtas droši par savām spējām sekot līdzi pārmaiņām ! - izvēlas mainīt nodarbošanos;
- Lielākai pedagogu daļai trūkst zināšanu un prasmju darbam ar speciālajiem bērniem;
- Daļa pedagogu nespēs apgūt valsts valodu augstākajā līmenī.

Realitāte

- Skolotāji netiek līdzī skolās, skolēnu un viņu vecāku prasībām;
- Jaunie skolotāji neprot brīvi pielietot didaktiskos modeļus un metodiskos paņēmienus, kas rada papildu pārslodzi un stresu;
- Skolu absolventi neizvēlas studijas pedagoģiskajās programmās;
- Tiek apdraudēta LR Satversmē definētā ģimenes vērtība – «ģimene ir saliedētas sabiedrības pamats», jo mājās bērnam bieži vien ir tikai mamma, bet skolā – skolotāj-a;

Realitāte – Ko darīt?!

- **Nepieciešams izstrādāt visaptverošu pedagogu izglītības politikas un profesijas attīstības stratēģijas plānu;**
- Pastiprināt prasības augstskolu mācībspēku profesionālajai sagatavošanai un tālākizglītībai (īpaši tiem, kas pasniedz mācību priekšmeta metodiku);
- Metodiskās atbalsta sistēmas izveide metodisko līdzekļu (t.sk.mācību grāmatu) izstrādes sistēmas izveide;
- Papildus laika savstarpējai sadarbībai iekļaušana pedagogu slodzē;
- Jāņem vērā to, ka iekļaujošas izglītības realizācija prasa pastiprinātu skolotāja uzmanību;
- Pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu darba samaksas finansēšana no valsts budžeta;
- **Vecāku atbildību par savas atvases audzināšanu un piedalīšanos tās mācīšanās procesā.**

Pedagoga vērtības darba tirgū paaugstināšana un tās ietekmējošie faktori

Pedagoga izglītība → Skolotāju sagatavošanas un tālākizglītības programmas

Pedagoga kompetence, Pieredze → Atbalsts skolas un sistēmas līmenī, profesionālas pilnveides iespējas

Darba apstākļi → Skolas vide un materiāli-tehniskais nodrošinājums

Atalgojums → Atalgojuma diferenciacija, karjeras iespējas

Profesijas autonomija, iespēja ietekmēt lēmumu pieņemšanu
→ Politikas veidotāju attieksme. Sabiedrības informēšana, pedagogu darba atspoguļojums

KVALITĀTĪVA VISPĀRĒJĀ IZGLĪTĪBA

Jēgpilna skolotāju tālākizglītība

Izglītojamo vecāku līdzdalība

Efektīvi skolotāja darba instrumenti

Kvalitatīva skolotāju sagatavotība

Pedagoga vērtība darba tirgū

Vienota izpratne par izglītības saturu un kvalitāti

Vienots redzējums par valsts attīstību- NAP

Izglītība ir atslēga iespējām un ilgtermiņam.

Izglītība ir tiesības, kas ir kā atslēga pārējām tiesībām dzīvē un sabiedrībā.

Izglītība ir atslēga sociālajam taisnīgumam

(Kailašs Satjarti, Nobela miera prēmijas laureāts 2014.gadā)

Paldies par uzmanību!

